

హనుమత్ సీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నపరివారసమేత శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణాంతర్గతస్య ఆయోధ్యకొండస్య

సప్తవింశతిశ్లోక పారాయణదీక్ష

పదిహేనవ రోజు పారాయణ - 04.11.2021

స	త్యే	న	లో	కాన్	జ	య	తి	దీ	నాన్	దా	నే	న	రా	ఘ	వః
7	1	0	3	1	8	1	6	8	0	8	0	0	2	4	4

గు	రూన్	ఘ	శ్రూ	ష	యా	వీ	రో	ధ	ను	షా	యు	ధి	శా	త్ర	వాన్
3	2	5	2	6	1	4	2	9	0	6	1	9	5	2	4

ష - 5

పారాయణం చేయవలసిన సర్గలు : 05

సర్గల పేరుల సంఖ్యలు

59, 60, 61, 62, 63 సర్గలు

పారాయణ శ్లోకాల సంఖ్య

34 + 23 + 27 + 20 + 53

157 శ్లోకాలు

అథ సంకల్పః

శ్రీమదఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకస్య, శ్రీపద్మావతీజానేః, శ్రీవేంకటేశ్వర పరబ్రహ్మణః, రూపాంతరభూతస్య, శ్రీరామచంద్రప్రభోః, అనుగ్రహేణ, అస్మిన్, సర్వజగదుపద్రవకాలే, ప్రపంచశాంత్యర్థమ్, అతి శీఘ్రమేవ, విషూచికా క్రిమేః, వినాశనార్థం, సర్వప్రపంచస్య, విశిష్య, భారతదేశస్య, ఉత్తరోత్తర, శుభసంపత్సృద్ధ్యర్థం, సర్వేషామ్, ఆస్తికమహాజనానాం, సకుటుంబానాం, ఆయురారోగ్యైశ్వర్య, సద్బుద్ధిత్యాది, సర్వశుభఫలప్రాప్త్యర్థం, సర్వవిధ సుస్థిరతా సిద్ధ్యర్థం, విద్యావిత్తవాణిజ్య, దేశరక్షణాదిరంగేషు, సర్వతోముఖాభివృద్ధి ద్వారా, శ్రీరామరాజ్యస్య, పునర్వ్యవస్థాపనార్థం, వైదికధర్మాభిధానస్య, సనాతన ఆర్షధర్మస్య, సర్వోన్నతిసిద్ధ్యర్థం, తద్ధర్మప్రతికూలతా పరిహారార్థం, వైరిక్షయార్థం, గోసంరక్షణార్థం చ, విశేషతః, ఏతాదృశ, జగత్కళ్యాణకర, కార్యక్రమనిర్వహణశీలస్య, శ్రీమత్ తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానస్య, సర్వతోముఖాభివృద్ధ్యర్థం, హనుమత్ సీతాలక్ష్మణ, భరతశత్రుఘ్న, పరివారసమేత, శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణః, ప్రీత్యర్థం చ, అక్షరలక్షాత్మక, సీతాలక్ష్మణహనుమత్సమేత, శ్రీరామమూలమంత్రానుష్ఠాన, తర్పణ, హేళామపూర్వకం

సత్యేన లోకాన్ జయతి, దీనాన్ దానేన రాఘవః ।

గురూన్ శుశ్రూషయా వీరః, ధనుషా యుధి శాత్రవాన్ ॥

ఇత్యేతన్మంత్రాంతర్గత, కటపయాది, సంఖ్యాశాస్త్రానుసారం, శ్రీమద్వాల్మీకి రామాయణాంతర్గత, అయోధ్యాకాండపారాయణం, ఆచార్యముఖేన, అన్యోన్యసాహాయ్యేన, లోకకళ్యాణార్థం, కరిష్యామహే.

శ్రీ శిషుప్రార్థన

రామాయ రామభద్రాయ రామచంద్రాయ వేధసే ।

రఘునాథాయ నాథాయ సీతాయాః పతయే నమః ॥ 1 ॥

శ్రీ ఆంజనేయ ప్రార్థన

గోష్పదీకృతవారాశిం మశకీకృతరాక్షసం ।

రామాయణమహామాలారత్నం వందేఽనిలాత్మజమ్ ॥ 2 ॥

శ్రీ వాల్మీకి ప్రార్థన

కూజంతం రామ రామేతి మధురం మధురాక్షరమ్ ।

ఆరుహ్య కవితాశాఖాం వందే వాల్మీకి కోకిలమ్ ॥ 3 ॥

శ్రీశిషుచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే ఏకోనవష్టితమస్సర్గః

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

ఇతి బ్రువంతం తం సూతం సుమన్త్రం మన్త్రిసత్తమమ్ ।
బ్రూహ్యశేషం పునరితి రాజా వచనమబ్రవీత్ ॥ (2 సార్లు)

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా సుమన్త్రో బాష్పవిక్లబః ।
కథయామాస భూయోఽపి రామసన్దేశ విస్తరమ్ ॥

జటాః కృత్వా మహారాజ చీరవల్కలధారిణౌ ।
గంగాముత్తీర్య తౌ వీరౌ ప్రయాగాభిముఖౌ గతౌ ॥

అగ్రతో లక్ష్మణో యాతః పాలయన్ రఘునన్దనమ్ ।
అనన్తరం చ సీతాఽథ రాఘవో రఘునన్దనః ।
తాన్స్తథా గచ్ఛతో దృష్ట్వా నివృత్తోస్త్రివశస్తదా ॥

మమ త్వశ్వా నివృత్తస్య న ప్రావర్తన్త వర్తమి ।
ఉష్ణమశ్రు ప్రముఖ్చన్తః రామే సమ్ప్రస్థితే వనమ్ ॥ 59.1 ॥

ఉభాభ్యాం రాజపుత్రాభ్యామ్ అథ కృత్వాఽహమంజలిమ్ ।
ప్రస్థితో రథమాస్థాయ తద్దుఃఖమపి ధారయన్ ॥ 59.2 ॥

గుహేన సార్థం తత్రైవ స్థితోఽస్మి దివసాన్ బహూన్ ।
ఆశయా యది మాం రామః పునశ్శబ్దాపయేదితి ॥ 59.3 ॥

విషయే తే మహారాజ రామవ్యసనకర్చితాః ।
అపి వృక్షాః పరివ్లానాః సపుష్పౌజ్కురకోరకాః ॥ 59.4 ॥

ఉపతప్తోదకా నద్యః పల్వలాని సరాంసి చ ।
పరిశుష్కపలాశాని వనాన్యుపవనాని చ ॥ 59.5 ॥

న చ సర్పన్తి సత్త్వాని వ్యాలా న ప్రచరన్తి చ ।
రామశోకాభిభూతం తత్ నిష్కూజమభవద్వనమ్ ॥ 59.6 ॥

లీనపుష్కరపత్రాశ్చ నరేంద్ర కలుషోదకాః ।
సన్తప్తపద్మాః పద్మిన్యః లీనమీనవిహ్గమాః ॥ 59.7 ॥

జలజాని చ పుష్పౌణి మాల్యాని ప్థలజాని చ ।
నాద్య భాన్త్యల్పగన్ధీని ఫలాని చ యథాపురమ్ ॥ 59.8 ॥

అత్రోద్యానాని శూన్యాని ప్రలీనవిహగాని చ ।
న చాభిరామానారామాన్ పశ్యామి మనుజర్షభ ॥ 59.9 ॥

ప్రవిశంతమయోధ్యాం మాం న కశ్చిదభినన్దతి ।

నరా రామ మపశ్యంతః నిశ్వసన్తి ముహుర్ముహుః ॥ 59.10 ॥

దేవ రాజరథం దృష్ట్వా వినా రామమిహాగతమ్ ।

దుఃఖాదశ్రుముఖస్పర్వః రాజమార్గతో జనః ॥ 59.11 ॥

హర్షైర్విమానైః ప్రాసాదైః అవేక్ష్య రథమాగతమ్ ।

హాహాకారకృతా నార్యః రామాదర్శనకర్పితాః ॥ 59.12 ॥

ఆయత్తైర్విమలైర్నేత్రైః అశ్రువేగపరిఘ్నతైః ।

అన్యోన్యమభివీక్ష్యన్తే అవ్యక్తమార్తతరాస్త్రియః ॥ 59.13 ॥

నామిత్రాణాం న మిత్రాణామ్ ఉదాసీనజనస్య చ ।

అహమార్తతయా కించిత్ విశేషముపలక్షయే ॥ 59.14 ॥

అప్రహృష్టమనుష్యా చ దీననాగతురఙ్గమా ।

ఆర్తస్వరపరివ్లానా వినిశ్వసితనిస్వనా ॥ 59.15 ॥

నిరానన్దా మహారాజ రామప్రవ్రాజనాతురా ।

కౌసల్యా పుత్రహీనేవ అయోధ్యా ప్రతిభాతి మా ॥ 59.16 ॥

సూతస్య వచనం శ్రుత్వా వాచా పరమదీనయా ।

బాష్పోపహతయా రాజా తం సూతమిదమబ్రవీత్ ॥ 59.17 ॥

కైకేయ్యా వినియుక్తేన సాపాభిజనభావయా ।

మయా న మన్త్రకుశలైః వృద్ధైస్సహ సమర్థితమ్ ॥ 59.18 ॥

న సుహృద్భిర్న చామాత్యైః మంత్రయిత్వా చ నైగమైః ।

మయాఽయమర్థస్సమ్మోహాత్ స్త్రీహేతోస్సహసా కృతః ॥ 59.19 ॥

భవితవ్యతయా నూనమ్ ఇదం వా వ్యసనం మహత్ ।

కులస్యాస్య వినాశాయ ప్రాప్తం సూత యదృచ్ఛయా ॥ 59.20 ॥

సూత యద్యస్తి తే కించిత్ మయా తు సుకృతం కృతమ్ ।

త్వం ప్రాపయాశు మాం రామం ప్రాణాస్సంత్యరయన్తి మామ్ ॥ 59.21 ॥

యద్యద్యాపి మమైవాఙ్గా నివర్తయతు రాఘవమ్ ।

న శక్న్యామి వినా రామం ముహూర్తమపి జీవితమ్ ॥ 59.22 ॥

అథవాఽపి మహాబాహుః గతో దూరం భవిష్యతి ।

మామేవ రథమారోప్య శీఘ్రం రామాయ దర్శయ ॥ 59.23 ॥

వృత్తదంష్ట్రో మహేష్వాసః క్వాసౌ లక్ష్మణపూర్వజః ।

యది జీవామి సాధ్వేనం పశ్యేయం సీతయా సహ ॥ 59.24 ॥

లోహితాక్షం మహాబాహుమ్ ఆముక్తమణికుణ్డలమ్ ।
రామం యది న పశ్యేయం గమిష్యామి యమక్షయమ్ ॥ 59.25 ॥

అతో ను కిం దుఃఖతరం యోఽహమిక్ష్యాకునన్దనమ్ ।
ఇమామవస్థామాపన్నః నేహ పశ్యామి రాఘవమ్ ॥ 59.26 ॥

హో రామ రామానుజ హో హో వైదేహి తపస్విని ।
న మాం జానీత దుఃఖేన మ్రియమాణమనాథవత్ ॥ 59.27 ॥

స తేన రాజా దుఃఖేన భృశమర్చితచేతనః ।
అవగాఢస్పృదుష్పారం శోకసాగరమబ్రవీత్ ॥ 59.28 ॥

రామశోకమహాభోగః సీతావిరహపారగః ।
శ్వసితోర్మిమహావర్తః బాష్పఫేనజలావిలః ॥ 59.29 ॥

బాహువిక్షేపమీనాఘః విక్రన్ధితమహాస్వనః ।
ప్రకీర్ణకేశశైవాలః కైకేయీవడవాముఖః ॥ 59.30 ॥

మామాశ్రువేగప్రభవః కుబ్జా వాక్యమహాగ్రహః ।
వరవేలో నృశంసాయాః రామప్రవ్రాజనాయతః ॥ 59.31 ॥

యస్మిన్ బత నిమగ్నోఽహం కౌసల్యే రాఘవం వినా ।
దుస్తరో జీవతా దేవి మాయాఽయం శోకసాగరః ॥ 59.32 ॥

అశోభనం యోఽహమిహోద్య రాఘవం, దిదృక్షమాణో న లభే సలక్షణమ్ ।
ఇతీవ రాజా విలపన్ మహాయశాః, పసాత తూర్ణం శయనే స మూర్చితః ॥59.33॥

ఇతి విలపతి సార్ధివే ప్రణశ్టే, కరుణతరం ద్విగుణం చ రామహేతోః ।
వచనమనునిశమ్య తస్య దేవీ, భయమగమత్ పునరేవ రామమాతా ॥ 59.34 ॥

(2 సార్లు)

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే ఏకోనషష్ఠితమస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే షష్ఠితమస్సర్గః

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

తతో భూతోపస్పృష్టేవ వేపమానా పునః పునః ।

ధరణ్యాం గత సత్త్వేవ కౌసల్యా సూతమబ్రవీత్ ॥ 60.1 ॥ (2 సార్లు)

నయ మాం యత్ర కాకుత్స్థః సీతా యత్ర చ లక్ష్మణః ।
 తాన్ వినా క్షణమప్యత్ర జీవితం నోత్సహే హ్యహమ్ ॥ 60.2 ॥
 నివర్తయ రథం శీఘ్రం దణ్డకాన్నయ మామపి ।
 అథ తాన్నానుగచ్ఛామి గమిష్యామి యమక్షయమ్ ॥ 60.3 ॥
 బాష్పవేగోపహతయా స వాచా సజ్జమానయా ।
 ఇదమాశ్వాసయన్ దేవీం సూతః ప్రాంజలిరబ్రవీత్ ॥ 60.4 ॥
 త్యజ శోకం చ మోహం చ సమ్భ్రమం దుఃఖజం తథా ।
 వ్యవధాయ చ సంతాపం వనే వత్స్యతి రాఘవః ॥ 60.5 ॥
 లక్ష్మణశ్చాపి రామస్య పాదౌ పరిచరన్ వనే ।
 ఆరాధయతి ధర్మజ్ఞః పరలోకం జితేంద్రియః ॥ 60.6 ॥
 విజనేఽపి వనే సీతా వాసం ప్రాప్య గృహేష్వివ ।
 విస్రమ్భం లభతేఽభీతా రామే సంవృస్తమానసా ॥ 60.7 ॥
 నాస్యా దైన్యం కృతం కించిత్ సుసూక్ష్మమపి లక్ష్మణే ।
 ఉచితేవ ప్రవాసానాం వైదేహీ ప్రతిభాతి మా ॥ 60.8 ॥
 నగరోపవనం గత్వా యథా స్మ రమతే పురా ।
 తథైవ రమతే సీతా నిర్జనేషు వనేష్వపి ॥ 60.9 ॥
 బాలేవ రమతే సీతా బాలచంద్రనిభాననా ।
 రామా రామే హ్యాధీనాత్మా విజనేఽపి వనే సతీ ॥ 60.10 ॥
 తద్గతం హృదయం హ్యస్యాః తదధీనం చ జీవితమ్ ।
 అయోధ్యాఽపి భవేత్తస్యాః రామహీనా తథా వనమ్ ॥ 60.11 ॥
 పథి పృచ్ఛతి వైదేహీ గ్రామాంశ్చ నగరాణి చ ।
 గతిం దృష్ట్వా నదీనాం చ పాదపాన్ వివిధానపి ॥ 60.12 ॥
 రామం వా లక్ష్మణం వాఽపి పృష్ట్వా జానాతి జానకీ ।
 అయోధ్యాక్రోశమాత్రే తు విహారమివ సంశ్రితా ॥ 60.13 ॥
 ఇదమేవ స్మరామ్యస్యాః సహసైవోపజల్పితమ్ ।
 కైకేయాసంశ్రితం వాక్యం నేదానీం ప్రతిభాతి మా ॥ 60.14 ॥
 ధ్వంసయిత్వా తు తద్వాక్యం ప్రమాదాత్ పర్యుపస్థితమ్ ।
 హ్లోదనం వచనం సూతః దేవ్యా మధురమబ్రవీత్ ॥ 60.15 ॥
 అధ్వనా వాతవేగేన సమ్భ్రమేణాతపేన చ ।
 న విగచ్ఛతి వైదేహ్యః చంద్రాంశుసదృశీ ప్రభా ॥ 60.16 ॥

సదృశం శతపత్రస్య పూర్ణచంద్రోపమప్రభమ్ ।
వదనం తద్వదాన్యాయాః వైదేహ్యో న వికమ్పితే ॥ 60.17 ॥

అలక్తరసరక్తాభౌ అలక్తరసవర్జితౌ ।
అద్యాపి చరణౌ తస్యాః పద్మకోశసమప్రభౌ ॥ 60.18 ॥

నూపురోద్ఘ్నష్టహేలేవ ఖేలం గచ్ఛతి భామినీ ।
ఇదానీమపి వైదేహీ తద్రాగాన్వ్యస్తభూషణా ॥ 60.19 ॥

గజం వా వీక్ష్య సింహం వా వ్యాఘ్రం వా వనమాశ్రితా ।
నాహారయతి సన్త్రాసం బాహులా రామస్య సంశ్రితా ॥ 60.20 ॥

న శోచ్యాస్తే న చాత్మానః శోచ్యో నాపి జనాధిపః ।
ఇదం హి చరితం లోకే ప్రతిష్ఠాస్యతి శాశ్వతమ్ ॥ 60.21 ॥

విధూయ శోకం పరిహృష్టమానసా, మహర్షియాతే పథి సువ్యవస్థితాః ।
వనే రతా వన్యఫలాశనాః పితుః, శుభాం ప్రతిజ్ఞాం పరిపాలయన్తి తే ॥ 60.22 ॥

తథాఽపి సూతేన సుయుక్తవాదినా, నివార్యమాణా సుత శోకకర్చితా ।
న చైవ దేవీ విరరామ కూజితాత్, ప్రియేతి పుత్రేతి చ రాఘవేతి చ ॥ 60.23 ॥

(2 సార్లు)

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే షష్ఠితమస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే ఏకషష్ఠితమస్సర్గః

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

వనం గతే ధర్మపరే రామే రమయతాం వరే ।

కౌసల్యా రుదతీ స్వార్తా భర్తారమిదమబ్రవీత్ ॥ 61.1 ॥ (2 సార్లు)

యద్యపి త్రిషు లోకేషు ప్రథితం తే మహద్యశః ।

సానుక్రోశో వదాన్యశ్చ ప్రియవాదీ చ రాఘవః ॥ 61.2 ॥

కథం నరవరశ్రేష్ఠ పుత్రౌ తౌ సహ సీతయా ।

దుఃఖితౌ సుఖసంవృద్ధౌ వనే దుఃఖం సహిష్యతః ॥ 61.3 ॥

సా నూనం తరుణీ శ్యామా సుకుమారీ సుఖోచితా ।

కథముష్ణశ్చ శీతం చ మైథిలీ ప్రసహిష్యతే ॥ 61.4 ॥

భుక్త్వాఽశనం విశాలాక్షీ సూపదం శాన్వితం శుభమ్ ।

వన్యం నైవారమాహారం కథం సీతోపభోక్ష్వతే ॥ 61.5 ॥

గీతవాదిత్రనిర్ఘోషం శ్రుత్వా శుభమనిన్దితా ।

కథం క్రవ్యాదసింహానాం శబ్దం శ్రోష్యత్యశోభనమ్ ॥ 2.61.6 ॥

మహేంద్రధ్వజసంకాశః క్వ ను శేతే మహాభుజః ।

భుజం పరిఘసంకాశమ్ ఉపధాయ మహాబలః ॥ 61.7 ॥

పద్మవర్ణం సుకేశాన్తం పద్మనిశ్వాసముత్తమమ్ ।

కదా ద్రక్ష్యామి రామస్య వదనం పుష్కరేక్షణమ్ ॥ 2.61.8 ॥

వజ్రసారమయం నూనం హృదయం మే న సంశయః ।

అపశ్యన్త్యా న తం యద్వై ఫలతీదం సహస్రధా ॥ 61.9 ॥

యత్ప్రయాఽకరుణం కర్మ వ్యసోహ్య మమ బాన్ధవాః ।

నిరస్తాః పరిధావన్తి సుఖార్థాః కృపణా వనే ॥ 61.10 ॥

యది పంచదశే వర్షే రాఘవః పునరేష్యతి ।

జహ్యోద్రాజ్యం చ కోశం చ భరతో నోపలక్షయతే ॥ 61.11 ॥

భోజయన్తి కిల శ్రాద్ధే కేచిత్ స్వానేవ బాన్ధవాన్ ।

తతః పశ్చాత్సమీక్షన్తే కృతకార్యా ద్విజర్షభాన్ ॥ 61.12 ॥

తత్ర యే గుణవన్తశ్చ విద్వాంసశ్చ ద్విజాతయః ।

న పశ్చాత్తేఽభిమన్యన్తే సుధామపి సురోపమాః ॥ 61.13 ॥

బ్రాహ్మణేష్వపి తృప్తేషు పశ్చాద్భోక్తుం ద్విజర్షభాః ।

నాభ్యుపైతుమలం ప్రాజ్ఞాః శృంగచ్ఛేదమివర్షభాః ॥ 61.14 ॥

ఏవం కనీయసా భ్రాత్రా భుక్తుం రాజ్యం విశామ్పతే ।

భ్రాతా జ్యేష్ఠో వరిష్ఠశ్చ కిమర్థం నావమంస్యతే ॥ 61.15 ॥

న పరేణాహృతం భక్ష్యం వ్యాఘ్రుః ఖాదితుమిచ్ఛతి ।

ఏవమేతన్నరవ్యాఘ్రుః పరలీఢం న మన్యతే ॥ 61.16 ॥

హవిరాజ్యం పురోడాశాః కుశా యూపాశ్చ ఖాదిరాః ।

నైతాని యాతయామాని కుర్వన్తి పునరధ్వరే ॥ 61.17 ॥

తథా హ్యోత్తమిదం రాజ్యం హృతసారాం సురామివ ।

నాభిమన్తు మలం రామః నష్టసోమమివాధ్వరమ్ ॥ 61.18 ॥

నైవం విధమసత్కారం రాఘవో మర్షయిష్యతి ।

బలవానివ శార్దూలః వాలధేరభిమర్షనమ్ ॥ 61.19 ॥

నైతస్య సహితా లోకాః భయం కుర్యుర్మహామృథే ।
అధర్మం త్విహ ధర్మాత్మా లోకం ధర్మేణ యోజయేత్ ॥ 61.20 ॥

నన్వసౌ కాంచనైర్బాణైః మహావీర్యో మహాభుజః ।
యుగాన్త ఇవ భూతాని సాగరానపి నిర్దహేత్ ॥ 61.21 ॥

స తాదృశస్సింహబలః వృషభాక్షో నరర్షభః ।
స్వయమేవ హతః పిత్రా జలజేనాత్మజో యథా ॥ 61.22 ॥

ద్విజాతిచరితో ధర్మః శాస్త్రదృష్టస్సనాతనః ।
యది తే ధర్మనిరతే త్వయా పుత్రే వివాసితే ॥ 61.23 ॥

గతిరేకా పతిర్నార్యా ద్వితీయా గతిరాత్మజః ।
తృతీయా జ్ఞాతయో రాజన్ చతుర్థీ నేహ విద్యతే ॥ 61.24 ॥

తత్ర త్వం చైవ మే నాస్తి రామశ్చ వనమాశ్రితః ।
న వనం గన్తుమిచ్ఛామి సర్వథా నిహతా త్వయా ॥ 61.25 ॥

హతం త్వయా రాజ్యమిదం సరాష్ట్రం, హతస్తథాఽఽత్మా సహ మన్త్రిభిశ్చ ।
హతా సపుత్రాఽస్మి హతాశ్చ పౌరాః, సుతశ్చ భార్యా చ తవ ప్రహృష్టా ॥61.26॥

ఇమాం గిరం దారుణశబ్దసంశ్రితాం, నిశమ్య రాజాఽపి ముమోహ దుఃఖితః ।
తతస్స శోకం ప్రవివేశ పార్థివః, స్వదుష్కృతం చాపి పునస్తదా స్మరన్ ॥ 61.27 ॥

(2 సార్లు)

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే ఏకషష్ఠితమస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే ద్విషష్ఠితమస్సర్గః

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

ఏవం తు క్రుద్ధయా రాజా రామమాత్రా సశోకయా ।

శ్రావితః పరుషం వాక్యం చింతయామస దుఃఖితః ॥ 62.1 ॥ (2 సార్లు)

చింతయిత్వా స చ నృపః ముమోహ వ్యాకులేన్ద్రియః ।

అథ దీర్ఘేణ కాలేన సంజ్ఞామాప పరన్తపః ॥ 62.2 ॥

స సంజ్ఞాముపలభ్యైవ దీర్ఘముష్ణశ్చ నిశ్చ్యుసన్ ।

కౌసల్యాం పార్శ్వతో దృష్ట్వా పునశ్చింతాముపాగమత్ ॥ 61.3 ॥

తస్య చింతయమానస్య ప్రత్యభాత్ కర్మ దుష్పుతమ్ ।

యదనేన కృతం పూర్వమ్ అజ్ఞానాచ్ఛబ్దవేధినా ॥ 62.4 ॥

అమనాస్తేన శోకేన రామశోకేన చ ప్రభుః ।

ద్వాభ్యామపి మహారాజః శోకాభ్యామన్వతప్యత ॥ 2.62.5 ॥

దహ్యమానః సశోకాభ్యాం కౌసల్యామాహ భూపతిః ।

వేపమానోఽంజలిం కృత్వా ప్రసాదార్థమవాజ్ముఖః ॥ 62.6 ॥

ప్రసాదయే త్వాం కౌసల్యే రచితోఽయం మయాఽంజలిః ।

వత్సలా చాన్యశంసా చ త్వం హి నిత్యం పరేష్వపి ॥ 62.7 ॥

భర్తా తు ఖలు నారీణాం గుణవాన్నిర్గుణోఽపి వా ।

ధర్మం విమృశమానానాం ప్రత్యక్షం దేవి దైవతమ్ ॥ 62.8 ॥

సా త్వం ధర్మపరా నిత్యం దృష్ట లోక పరావరా ।

నార్హసే విప్రియం వక్తుం దుఖిఃతాఽపి సుదుఃఖితమ్ ॥ 62.9 ॥

తద్వాక్యం కరుణం రాజ్ఞః శ్రుత్వా దీనస్య భాషితమ్ ।

కౌసల్యా వ్యసృజద్బాష్పం ప్రణాలీవ నవోదకమ్ ॥ 62.10 ॥

సా మూర్ఛి బద్ధ్వా రుదతీ రాజ్ఞః పద్మమివాఞ్జలిమ్ ।

సన్మ్రుమాదబ్రవీత్ త్రస్తా త్వరమాణాక్షరం వచః ॥ 62.11 ॥

ప్రసీద శిరసా యాచే భూమౌ నిపతితాఽస్మి తే ।

యాచితాఽస్మి హతా దేవ హస్తవ్యాఽహం న హి త్వయా ॥ 62.12 ॥

వైషా హి సా స్త్రీ భవతి శ్లాఘనీయేన ధీమతా ।

ఉభయోర్లోకయోర్వీర పత్యాయా సన్మ్రుసాద్యతే ॥ 62.13 ॥

జానామి ధర్మం ధర్మజ్ఞ త్వాం జానే సత్యవాదినమ్ ।

పుత్రశోకార్తయా తత్తు మయా కిమపి భాషితమ్ ॥ 62.14 ॥

శోకో నాశయతే దైర్యం శోకో నాశయతే శ్రుతమ్ ।

శోకో నాశయతే సర్వం నాస్తి శోకసమో రిపుః ॥ 62.15 ॥

శక్య ఆపతితస్సోఽఘం ప్రహారో రిపుహస్తతః ।

సోఽఘమాపతితశ్శోకః సుసూక్ష్మోఽపి న శక్యతే ॥ 62.16 ॥

వనవాసాయ రామస్య పంచరాత్రోఽద్య గణ్యతే ।

యశ్శోకహతహర్షాయాః పంచవర్షోపమో మమ ॥ 62.17 ॥

తం హి చింతయమానాయాః శోకోఽయం హృది వర్ధతే ।

నదీనామివ వేగేన సముద్రసలిలం మహత్ ॥ 62.18 ॥

ఏవం హి కథయన్త్యాస్తు కౌసల్యయాశ్చుభం వచః ।
మందరశ్మిరభూత్సూర్యః రజనీ చాభ్యవర్తత ॥ 62.19 ॥

తథా ప్రసాదితో వాక్యైః దేవ్యా కౌసల్యయా నృపః ।
శోకేన చ సమాక్రాంతః నిద్రాయా వశమేయివాన్ ॥ 62.20 ॥ (2 సార్లు)

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే ద్విషష్ఠితమస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే త్రిషష్ఠితమస్సర్గః

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

ప్రతిబుద్ధో ముహూర్తేన శోకోపహతచేతనః ।

అథ రాజా దశరథః సచిన్తామభ్యపద్యత ॥ 63.1 ॥ (2 సార్లు)

రామలక్ష్మణయోశ్చైవ వివాసా ద్వాసవోపమమ్ ।

ఆవివేశోపసర్గస్తం తమస్సూర్యమివాసురమ్ ॥ 63.2 ॥

సభార్యే నిర్గతే రామే కౌసల్యాం కోసలేశ్వరః ।

వివక్షురసితాపాంగాం స్మృత్వా దుష్కృతమాత్మనః ॥ 63.3 ॥

స రాజా రజనీం షష్ఠీం రామే ప్రవ్రాజితే వనమ్ ।

అర్ధరాత్రే దశరథః సంస్మరన్ దుష్కృతం కృతమ్ ॥ 63.4 ॥

స రాజా పుత్రశోకార్తః స్మృత్వా దుష్కృతమాత్మనః ।

కౌసల్యాం పుత్రశోకార్తామ్ ఇదం వచనమబ్రవీత్ ॥ 63.5 ॥

యదాచరతి కళ్యాణి శుభం వా యది వాఽశుభమ్ ।

తదేవ లభతే భద్రే కర్తా కర్మజమాత్మనః ॥ 63.6 ॥

గురులాఘవమర్థానామ్ ఆరమ్భే కర్మణాం ఫలమ్ ।

దోషం వా యో న జానాతి స బాల ఇతి హెలాచ్యతే ॥ 63.7 ॥

కశ్చిదామ్రవణం చిత్త్వా పలాశాంశ్చ నిషించతి ।

పుష్పం దృష్ట్వా ఫలే గృద్ధ్నుః స శోచతి ఫలాగమే ॥ 63.8 ॥

అవిజ్ఞాయ ఫలం యో హి కర్మ త్వేవానుధావతి ।

స శోచేత్ ఫలవేలాయాం యథా కింశుకసేచకః ॥ 63.9 ॥

సోఽహమామ్రవణం చిత్త్వా పలాశాంశ్చ న్యషేచయమ్ ।

రామం ఫలాగమే త్యక్త్వా పశ్చాచ్ఛోచామి దుర్మతిః ॥ 63.10 ॥

తస్మిన్నిపతితే బాణే వాగభూత్తత్ర మానుషీ ।

కథమస్మద్విధే శస్త్రం నిపతేత్తు తపస్విని ॥ 63.25 ॥

ప్రవివిక్తాం నదీం రాత్రౌ ఉదాహారోఽహమాగతః ।

ఇషుణాఽభిహతః కేన కస్య వా కిం కృతం మయా ॥ 63.26 ॥

ఋషేర్హి న్యస్తదణ్ణస్య వనే వన్యేన జీవతః ।

కథం ను శస్త్రేణ వధః మద్విధస్య విధీయతే ॥ 63.27 ॥

జటాభారధరస్వైవ వల్కలాజినవాససః ।

కో వధేన మమార్థీ స్యాత్ కిం వాఽస్యాపకృతం మయా ॥ 63.28 ॥

ఏవం నిష్ఫలమారబ్ధం కేవలానర్థసంహితమ్ ।

న కశ్చిత్ సాధు మన్యేత యథైవ గురుతల్పగమ్ ॥ 63.29 ॥

నాహం తథాఽనుశోచామి జీవితక్షయమాత్మనః ।

మాతరం పితరం చోభౌ అనుశోచామి మద్వధే ॥ 63.30 ॥

తదేతన్మిథునం వృద్ధం చిరకాలభృతం మయా ।

మయి పశ్చత్వమాపన్నే కాం వృత్తిం వర్తయిష్యతి ॥ 63.31 ॥

వృద్ధౌ చ మతాపితరౌ అహం చైకేషుణా హతః ।

కేన స్మ నిహతాస్సర్వే సుబాలేనాకృతాత్మనా ॥ 63.32 ॥

తాం గిరం కరుణాం శ్రుత్వా మమ ధర్మానుకాంక్షిణః ।

కరాభ్యాం సశరం చాపం వ్యథితస్యాపతద్భువి ॥ 63.33 ॥

తస్యాహం కరుణాం శ్రుత్వా నిశి లాలవతో బహు ।

సప్ర్రాప్తశ్శోకవేగేన భృశమాసం విచేతనః ॥ 63.34 ॥

తం దేశమహమాగమ్య దీనసత్త్వస్సుదుర్మనాః ।

అపశ్యమిషుణా తీరే సరయ్యాస్తాపసం హతమ్ ॥ 63.35 ॥

అవకీర్ణ జటాభారం ప్రవిద్ధకలశోదకమ్ ॥ 63.36 ॥

స మాముద్వీక్ష నేత్రాభ్యాం త్రస్తమస్వస్థచేతసమ్ ।

ఇత్యువాచ తతః క్రూరం దిధక్షన్నివ తేజసా ॥ 63.37 ॥

కిం తవాపకృతం రాజన్ వనే నివసతా మయా ।

జిహీర్షురమ్భౌ గుర్వర్థం యదహం తాడితస్త్వయా ॥ 63.38 ॥

ఏకేన ఖలు బాణేన మర్మణ్యాభిహతే మయి ।

ద్వావన్ధౌ నిహతౌ వృద్ధౌ మాతా జనయితా చ మే ॥ 63.39 ॥

తౌ కథం దుర్బలావన్ధౌ మత్ప్రతీక్షౌ పిపాసితౌ ।

చిరమాశాకృతాం తృష్ణాం కష్టాం సన్ధారయిష్యతః ॥ 63.40 ॥

న నూనం తపసో వాఽస్తి ఫలయోగశ్శ్చుతస్య వా ।

పితా యన్మాం న జానాతి శయానం పతితం భువి ॥ 63.41 ॥

జానన్నపి చ కిం కుర్యాతః అశక్తిరపరిక్రమః ।

భిద్యమానమివాశక్తః త్రాతుమన్యో నగో నగమ్ ॥ 63.42 ॥

పితుస్త్వమేవ మే గత్వా శీఘ్రమాచక్ష్య రాఘవ ।

న త్వామనుదహేత్ క్రుద్ధః వనం వహ్నిరివైధితః ॥ 63.43 ॥

ఇయమేకపదీ రాజన్ యతో మే పితురాశ్రమః ।

తం ప్రసాదయ గత్వా త్వం న త్వాం స కుపితశ్శపేత్ ॥ 63.44 ॥

విశల్యం కురు మాం రాజన్ మర్మ మే నిశితశ్శరః ।

రుణద్ధి మృదుసోత్సేధం తీరమమ్బురయో యథా ॥ 63.45 ॥

సశల్యః క్లిశ్యతే ప్రాణైః విశల్యో వినశిష్యతి ।

ఇతి మామవిశచ్చింతా తస్య శల్యాపకర్షణే ॥ 63.46 ॥

దుఃఖితస్య చ దీనస్య మమ శోకాతురస్య చ ।

లక్షయామాస హృదయే చింతాం మునిసుతస్తదా ॥ 63.47 ॥

తామ్యమానస్స మాం కృచ్ఛ్రాత్ ఉవాచ పరమార్తవత్ ।

సీదమానో వివృత్తాంగః వేష్టమానో గతః క్షయమ్ ॥ 63.48 ॥

సంస్తభ్య శోకం ధైర్యేణ స్థిరచిత్తో భవామ్యహమ్ ।

బ్రహ్మహత్యాకృతం పాపం హృదయాదపనీయతామ్ ॥ 63.49 ॥

న ద్విజాతి రహం రాజన్ మాభూత్తే మనసో వ్యథా ।

శూద్రాయామస్మి వైశ్యేన జాతో జనపదాధిప ॥ 63.50 ॥

ఇతీవ వదతః కృచ్ఛ్రాత్ బాణాభిహతమర్మణః ।

విఘ్నార్ణతో విచేష్టస్య వేపమానస్య భూతలే ॥ 63.51 ॥

తస్యత్వానమ్యమానస్య తం బాణమహముద్ధరమ్ ।

స మాముద్వీక్ష్య సంత్రస్తః జహౌ ప్రాణాంస్తపోధనః ॥ 63.52 ॥

జలార్థగాత్రం తు విలప్య కృచ్ఛ్రాత్, మర్మవ్రణం సంతతముచ్ఛవసంతమ్ ।

తతస్సరయ్యాం తమహం శయానం, సమీక్ష్య భద్రేఽస్మి భృశం విషణ్ణః ॥ 63.53 ॥

(2 సార్లు)

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే త్రిషష్ఠితమస్సర్గః

అథ చతుషష్ఠితమస్సర్గః

వధమప్రతిరూపం తు మాహర్షేస్తస్య రాఘవః ।

విలపన్నేవ ధర్మాత్మా కౌసల్యాం పునరబ్రవీత్ ॥ 64.1 ॥

శ్రీరామస్తుతిః - ఆపదామపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదాం ।

లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమామ్యహమ్ ॥

ఫలశ్రుతిః - ఇదం పవిత్రం పాపఘ్నం పుణ్యం వేదైశ్చ సమ్మితం ।

యః పఠేత్ రామచరితం సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

అథ క్షమాప్రార్థనా - యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।

తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్ -

కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేః స్వభావాత్ ।

కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్

- శ్రియః కాంతాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।

శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

